

Kloosterkerk – 5 april 2020 – ochtendgebed in kleine kring

Zesde zondag van de Veertigdagentijd – 'Palmpasen'

Matteüs 21,1-9 – ds. Rienk Lanooy

Verhaal voor de kinderen

Lieve kinderen van de Kloosterkerk. Als alles gewoon was, dan zouden jullie hier met takken door de kerk gelopen hebben, misschien zou er wel iemand als ezel verkleed zijn, we zouden gezongen hebben en jullie zouden hier palmpaasstokken gemaakt hebben. Maar jullie weten wel, het is niet gewoon. Er is geen school, geen oppas, geen kinderdienst, ik zit hier in een lege kerk en jullie zitten thuis. Ik mis jullie wel, hoor. Misschien maak je thuis toch een palmpaasstok ook al kun je er niet mee door de kerk lopen. Dat moet je dan maar thuis doen en wie weet wil er wel iemand ezel zijn. Er is vast wel iemand die daar talent voor heeft.

Deze speciale zondag heet Palmpasen. Het is het begin van een belangrijke week in de kerk. Ik schreef daar een verhaal bij. Het heet 'Raar maar waar'. Het gaat over een ezel die een niet alledaags ritje maakt. Luister maar wat die ezel te vertellen heeft:

“Het was een dag zoals alle andere dagen, maar toch voelde het anders. Soms heb je dat. Ik werd ergens vastgezet. Nu doen ze dat wel vaker. Soms sta je uren te wachten op je volgende klus. Nu niet, want voordat ik het wist, kwam er een stel mensen op me af van wie er één op me ging zitten. Dat had ik nog nooit meegemaakt. Ik zei toch al dat het zo'n dag was, die anders voelde. Nou het voelde niet alleen anders, het ging ook anders. Soms heb je dat. We gingen richting Jeruzalem. De weg erheen ken ik goed. Ik kan er blind de weg naar de markt vinden, ook die op het tempelplein. Het is daar altijd een gezellige drukte. Je zou niet zeggen dat het een godshuis was.

Maar goed, op naar Jeruzalem met die man op mijn rug. Ik kon geen eens zien wie het was. Ik heb alleen maar oren in mijn nek, geen ogen. Maar zoetjesaan merkte ik dat ik geen gewoon vrachtje bij me had. Steeds meer mensen stonden langs de weg, te roepen en te schreeuwen. *Hosanna*, riepen ze, ik weet niet wat het betekent maar ze zagen er blij uit die mensen, *Gezegend die daar komt in de naam van de Heer*, riepen ze ook nog. Nou, dat ging niet over mij. Ik deed gewoon mijn werk.

Het werden er steeds meer, de mensen aan de kant van de weg en ze riepen steeds harder. Anderen legden hun kleren op de weg, als een rode loper. Als die man op mijn rug zo belangrijk was, had hij dan niet beter een paard kunnen nemen? Zo heb ik de Romeinse hoofdmannen ook voorbij zien komen. Als die op een paard namens de keizer komen, waarom gaat een man die namens God zelf komt dan op een ezel? Daar kan ik met mijn verstand niet bij. Maar misschien hoeft dat ook niet. En stiekem begon ik er eigenlijk wel lol in te krijgen. Zo'n omgekeerde wereld, waar vind je die nog? Ik had toch al gezegd, dat het anders voelde, deze dag. Soms heb je dat.

Vond iedereen het leuk? Nou, niet bepaald! Toen we in de buurt van de tempel kwamen, zag ik ze in de verte al met elkaar staan smoezen. Het waren de tempelmannen, priesters heten ze. Ze houden er niet van als de dingen anders gaan dan ze gewend zijn. Dan raken ze in de war. Dan worden ze bang. Een ezel draagt een zak uien, en een Godsman rijdt op een paard, vinden ze. Maar een Godsman op een ezel, dat vinden ze maar raar. En misschien was het ook wel raar, maar mijn vader zei altijd: Raar, maar waar... en zo voelde het ook: het was de wereld op zijn kop, maar het klopte wel.

Toen de man weer van mijn rug af was, werd het weer rustig, en ik ging terug naar huis. Eenmaal op stal, leek het alsof er niks gebeurd was, een dag als alle andere dagen, maar toch voelde het anders. Soms heb je dat... of had ik dat al gezegd?”

Gebed om ontferming

Zo stil
als het hier
aan het begin
van de Stille Week is
zo stil kan het
ook in ons eigen huis zijn
als er dagen zijn
dat we niemand spreken
zo stil kan het ook
in onszelf zijn
als het ons
aan moed ontbreekt
en veerkracht
om door te gaan
en daarachter
kan ook nog eens
de vraag schuilen
waar u dan bent
in deze stilte:
bent u dichtbij
in uw zwijgen
of heeft u ons verlaten?
O God, vanuit de stilte
bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Zo stil
als het hier
aan het begin
van de Stille Week is
zo stil was het
lang niet
op dit Palmpaasfeest
en werkelijk wennen
doet het niet
zo'n kerk
zonder kinderen
de vroege aanwezige
een gehaaste laatkomer
een samenkomst
zonder groet
een blik van herkenning
of een stille aanwezigheid
een mens
kan
een ander mens
missen
en vanuit die stilte
bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Zo stil
als het hier
aan het begin
van de Stille Week is
zo stil is het
op straat
de wereld
is stilgevallen
maar tegelijkertijd
gaat er
genoeg door
dat best
stil zou mogen vallen
de honger
de oorlog
het stille geweld
thuis
het virus
dat zich zo moeizaam
laat beteugelen
O God,
daarom bidden wij U:
Heer, ontferm U

Preek

'Nous sommes en guerre!'. Maar liefst zes keer zei de Franse president Emmanuel Macron het in zijn toespraak, toen het land op slot ging. We zijn in oorlog, een oorlog tegen een ongreepbare, onzichtbare vijand, die een algemene mobilisatie vereist.

In de strijd tegen het coronavirus, deze zin zegt het al, wordt vaak oorlogstaal gebezigd. Onze premier doet het wat dat betreft rustig aan, het past misschien meer bij het land dat zo'n beetje als enige Europese natie op de nationale feestdag nog een militaire parade heeft. 'Nous sommes en guerre'.

Maar toch is het ons niet vreemd. De NOS houdt momenteel een Blog bij onder de titel 'In de frontlinie'. En de zoektocht naar de genezing van dodelijke ziektes, wordt ook vaak in termen van oorlog uitgedrukt. Dan heet het: de strijd tegen kanker, je ziekte overwinnen, blijven vechten. En wie het haalt is een held, die niet heeft opgegeven, zoals nu ook wie in de zorg werken heten, met alle symboliek die daarmee gepaard gaat; eer en roem voor wat je hebt gedaan.

Hoe begrijpelijk het ook is, zeker nu, – deze oorlogsretoriek over strijd en winnen heeft het ook in zich om aan bepaalde dingen voorbij te gaan, om dingen niet te benoemen. Ze doet de werkelijkheid tekort. Ze verhult dat wij broze, breekbare mensen zijn, die helemaal niet altijd voorop gaan in de strijd, maar misschien wel angstig en onzeker zijn over hoe het verder moet, met ons, met onze samenleving, waarin het woord 'samen' nu zo onder druk staat. Ze verhult ook dat ziekte en genezing niet alleen maar een kwestie zijn van strijd en doorzettingsvermogen, maar ook – en veel vaker – van toeval, botte pech of puur geluk. Iemand

vertelde me dat zijn niet-gelovige (wat dat dan ook is) vader, na de gelukkig genezing van het coronavirus bij zijn dochter, uit de grond van zijn hart, 'godzijdank!' kon zeggen, niet omdat hij opeens zo gelovig (wat dat dan ook is) was geworden, maar omdat hij ervoer dat er meer is dan een taal die leeft van begrippen als strijd en overwinning, van heroïek en de slogan: als je het wilt, dan kun je het ook. Er was bij hem oprechte dankbaarheid, dat zijn dochter nog leefde, hoe het ook gekomen was.

Met alleen maar spreken in termen van strijd doen we de werkelijkheid te kort. We beseffen immers hoezeer we juist teruggeworpen zijn in de kwetsbaarheid van het bestaan. Onze bravoure heeft een knauw gekregen en veel van wat zo vanzelfsprekend was, is nu omgeven met vraagtekens en we weten niet voor hoe lang.

En nu rijdt daar vanmorgen een man op een ezel het verhaal binnen, zo je wilt ook het verhaal van je leven in deze ongekende dagen. Matteüs vertelt dat verhaal op zijn eigen wijze. Hij doet dat met behulp van een citaat uit de profetie van Jesaja / Zacharia, dat zegt: *Zeg tegen Sion: 'Kijk, je koning is in aantocht, hij is zachtmoedig en rijdt op een ezelin en op een veulen, het jong van een lastdier'*. En hij plaatst dat citaat precies in het midden van zijn verhaal, alsof hij zeggen wil: hier gaat het om, de koning die hier binnenkomt, komt niet vertellen dat hij het als een groot strateeg allemaal even voor ons gaat oplossen. Hij is van een andere orde. Hij neemt een ander taalveld met zich mee, hij berijdt niet de gebruikelijke stokpaardjes van de koningen van deze wereld met hun strijdplannen. Nee, hij is koning op zijn eigen manier. Hij rijdt op een ezelin, met een veulen aan haar zijde. Zacharia had ze al klaargezet in zijn profetie. Het was wachten op iemand die ze wil berijden. Iemand die niet hoog te paard zit, – het paard was in die dagen als de tanks in de onze – maar dichtbij de mensen is met hun angsten en zorgen, die hen niet overschreeuwt met oorlogsretoriek van de naderende overwinning, maar simpelweg hen nabij is in hun gewone of juist zo ongewone leven, zo wankel en onzeker als het kan zijn.

En Matteüs laat in het midden van dat citaat, dat dus in het midden van het verhaal staat, ook nog eens het woord zachtmoedig oplichten. Daar gaat het blijkbaar om bij die koning op die ezelin. Om zachtmoedigheid. Om de moed zacht te durven zijn. Dat is wat anders dan wat wij 'soft' noemen. Soft betekent: zonder ruggengraat, zonder visie of richting. Maar deze zachtheid heeft een doel, ze is niet zomaar goedig en zacht en vriendelijk, ze is moedig. En deze man op de ezelin toont die moed. Hij laat zijn mensen niet in de steek, de zieken niet, uitgestotenen niet, de mensen die het toch al moeilijk hebben niet. Hij is trouw aan zijn missie om hen met zachtheid te omringen, hen te bemoedigen, uit hun schulp te halen, op eigen benen te zetten. Hij denkt niet in termen van herverkiezing, kijkt niet allereerst naar de statistieken, maar ziet achter dat alles eerst de mens, zoals die is en hoe die zou kunnen zijn als het aan de Eeuwige ligt. En daar is moed voor nodig, want deze zachtheid brengt geen heldendom, maar stuit op weerstand, op ergernis, op verzet. Want ze zaagt aan de poten van de gevestigde orde die hoog te paard zit en afstand houdt van de mensen met hun sores, veel meer dan de gevraagde 1,5 meter. Zij zijn niet zacht, niet moedig, maar hard, omdat ze bang zijn. En waar die hardheid en angst toe zal leiden, horen wij de komende week. Het zal uitlopen op de dood van deze koning vanwege zijn zachtmoedigheid.

Het doet me denken aan het verhaal dat ik hoorde van een vrouw. Ze was al op leeftijd en kwam door een ongelukkige val in het ziekenhuis terecht. Het speelde aan het begin van waar we nu middenin zitten, een week of drie/vier geleden. Er waren nog bedden genoeg in het ziekenhuis, maar ze zei: laat me maar gaan, ik heb mijn tijd gehad; er is hier nu ruimte nodig voor anderen, die zijn hier beter op hun plaats. Of ze het in het ziekenhuis wel had overleefd, zullen we niet weten, maar ze koos er voor om een andere weg te gaan. Was ze een held? Ik vermoed dat ze het zelf niet zo gezien zal hebben; maar moedig was ze wel, maar het was een zachte moed, niet

een die het zocht in zelfbehoud, maar in ruimte voor de ander om het leven te vinden.

Zacht zijn met moed en moedig zijn met zachtheid; dat is wat deze koning op zijn ezelin in het verhaal van je leven kan binnenbrengen. Het is geen uitgemaakte zaak in een wereld vol strijd. Maar hij heeft laten zien dat het kan en gaat ons daarin voor. Om het in Paastermen te zeggen – met vallen én opstaan.

bronnen:

Ulrich Luz, *Das Evangelium nach Matthäus*, EKK I/2, Neukirchen-Vluyn: Neukirchener 1985

Nico ter Linden, *Het verhaal gaat II*, Amsterdam: Balans 1998

Het idee van de sprekende ezelin in het kinderverhaal is ontleend aan Karel Eykman, *Als er een god is*, Utrecht: De fontein 2003

Gebeden

Trouwe God,
zacht en moedig
is uw zoon
de laatste dagen
van zijn leven
tegemeet getreden
trouw
aan zijn missie
om wie buiten de boot
dreigen te vallen
niet nog een laatste zetje
te geven
maar binnenboord
te halen
te bemoedigen
en het leven
terug te geven.

Daarom bidden wij
dat wij daar ook zelf
iets van laten zien
in ons eigen leven
van een zachtheid

die het harde
van ons leven weerstaat
de harde woorden
die we spreken
de genadeloze oordelen
die we vellen
de koude blikken
die we werpen.

Daarom bidden wij
dat wij zelf iets laten zien
van een moed
die ons boven onszelf
doet uitstijgen
die ons een eerste stap
laat zetten
waar relaties
zijn vastgelopen
die ons doet vergeven
waar niets anders meer
voorhanden is
dan dat.

Daarom bidden we
voor de zieken
en we noemen
in het bijzonder
de naam van...
en voor wie verdrietig zijn
om het verlies
van een dierbare
en we noemen
met dankbaarheid
en genegenheid
de namen van...
neem hen op
in uw erbarmen
en wees dichtbij hen
die hen missen
hun allernaasten
vrienden
en bekenden
ook uit deze kerk

en in stilte
noemen wij...

NB! Wanneer u vaker inspiratie ontleent aan de preken en gebeden die klinken in de Kloosterkerk, stellen wij u voor om een gift over te maken op NL 29 INGB 0000 0585 71 ten name van Stichting Kloosterkerk.

U steunt ons werk ermee!